

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ షడ్వింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షడ్వింశః సర్గః ॥

రావణస్య రంభాయా ఉపరి బలాత్కారో నలకూబరేణ రావణాయ
ఘోరశాపదానం చ

స తు తత్ర దశగ్రీవః సహ సైన్యేన వీర్యవాన్ |
అస్తం ప్రాప్తే దినకరే నివాసం సమరోచయత్ || 7.26.1 ||

ఉదితే విమలే చంద్రే తుల్యపర్వతవర్చసి |
ప్రసుప్తం సుమహత్ సైన్యం నానాప్రహరణాయుధం || 7.26.2 ||

రావణస్తు మహావీర్యో నిషణ్ణః శైలమూర్ధని |
స దదర్శ గుణాంస్తత్ర చంద్రపాదపశోభితాన్ || 7.26.3 ||

కర్ణికారవనైర్ద్రిష్టైః కదంబబకులైస్తథా |
పద్మినీభిశ్చ పుల్లాభిర్మందాకిన్యా జలైరపి || 7.26.4 ||

చంపకాశోకపున్నాగమందారతరుభిస్తథా |
చూతపాటలలోధైశ్చ ప్రియంగ్వర్జునకేతకైః || 7.26.5 ||

తగరైర్నారికేలైశ్చ ప్రియాలపనసైస్తథా |
ఏతైరన్యైశ్చ తరుభిరుద్భాసితవనాంతరే || 7.26.6 ||

కిన్నరా మదనేనార్తా రక్తా మధురకంఠినః |
సమం సంప్రజగుర్యత్ర మనస్తుష్టివివర్ధనం || 7.26.7 ||

విద్యాధరా మదక్షీబా మదరక్తాంతలోచనాః |
యోషిద్భిః సహ సంక్రాంతాశ్చిక్రీడుర్జహృషుశ్చ వై || 7.26.8 ||

ఘంటానామివ సన్నాదః శుశ్రువే మధురస్వనః |
అప్సరోగణసంఘానాం గాయతాం ధనదాలయే || 7.26.9 ||

పుష్పవర్షాణి ముంచంతో నగాః పవనతాడితాః |
శైలం తం వాసయంతీవ మధుమాధవగంధినః || 7.26.10 ||

మధుపుష్పరజఃపృక్తం గంధమాదాయ పుష్కలం |
ప్రవవౌ వర్ధయన్ కామం రావణస్య సుఖోఽనిలః || 7.26.11 ||

గేయాత్ పుష్పసమృద్ధ్యా చ శైత్యాద్ వాయోర్గిరేర్గుణాత్ |
ప్రవృత్తాయాం రజన్యాం చ చంద్రస్యోదయనేన చ || 7.26.12 ||

రావణః స మహావీర్యః కామస్య వశమాగతః |
వినిఃశ్వస్య వినిఃశ్వస్య శశినం సమవైక్షత || 7.26.13 ||

ఏతస్మిన్నంతరే తత్ర దివ్యాభరణభూషితా |
సర్వాప్సరోవరా రంభా పూర్ణచంద్రనిభాననా || 7.26.14 ||

దివ్యచందనలిప్తాంగీ మందారకృతమూర్ధజా |
దివ్యోత్సవకృతారంభా దివ్యపుష్పవిభూషితా || 7.26.15 ||

చక్షుర్మనోహరం పీనం మేఖలాదామభూషితం |
సముద్వహంతీ జఘనం రతిప్రాభృతముత్తమం || 7.26.16 ||

కృతైర్విశేషకైరార్ద్రైః షడర్థుకుసుమోద్భవైః |
బభావన్యతమేవ శ్రీః కాంతిశ్రీద్యుతికీర్తిభిః || 7.26.17 ||

నీలం సత్యోయమేఘాభం వస్త్రం సమవగుంతితా |
యస్యా వక్త్రం శశినిభం భ్రువౌ చాపనిభే శుభే || 7.26.18 ||

ఊరూ కరికరాకారౌ కరౌ పల్లవకోమలౌ |

సైన్యమధ్యేన గచ్ఛంతీ రావణేనోపలక్ష్మితా || 7.26.19 ||

తాం సముత్థాయ గచ్ఛంతీం కామబాణవశం గతః |

కరే గృహీత్వా లజ్జంతీం స్మయమానోఽభ్యభాషత || 7.26.20 ||

క్వ గచ్ఛసి వరారోహే కాం సిద్ధిం భజసే స్వయం |

కస్యాభ్యుదయకాలోఽయం యస్తాం సముపభోక్ష్వతే || 7.26.21 ||

త్వదాననరసస్యాద్య పద్మోత్పలసుగంధినః |

సుధామృతరసస్యేవ కోఽద్య తృప్తిం గమిష్యతి || 7.26.22 ||

స్వర్ణకుంభనిభౌ పీనౌ శుభౌ భీరు నిరంతరౌ |

కస్యోరఃస్థలసంస్పర్శం దాస్యతస్తే కుచావిమౌ || 7.26.23 ||

సువర్ణచక్రప్రతిమం స్వర్ణదామచితం పృథు |

అధ్యారోక్ష్యతి కస్తేఽద్య జఘనం స్వర్గరూపిణం || 7.26.24 ||

మద్విశిష్టః పుమాన్ కోఽద్య శక్రో విష్ణురథాశ్వినౌ |

మామతీత్య హి యచ్ఛ త్వం యాసి భీరు న శోభనం || 7.26.25 ||

విశ్రమ త్వం పృథుశ్రోణి శిలాతలమిదం శుభం |

త్రైలోక్యే యః ప్రభుశ్చైవ మదన్యో నైవ విద్యతే || 7.26.26 ||

తదేవం ప్రాంజలిః ప్రహ్వో యాచతే త్వాం దశాననః |

భర్తుర్భర్తా విధాతా చ త్రైలోక్యస్య భజస్వ మాం || 7.26.27 ||

ఏవముక్తాబ్రవీద్ రంభా వేపమానా కృతాంజలిః |

ప్రసీద నార్హసే వక్తుమీదృశం త్వం హి మే గురుః || 7.26.28 ||

అన్యేభ్యోఽపి త్వయా రక్ష్యా ప్రాప్నుయాం ధర్షణం యది |

తద్ధర్మతః స్నుషా తేఽహం తత్త్వమేతద్ బ్రవీమి తే || 7.26.29 ||

అథాబ్రవీద్ దశగ్రీవశ్చరణాధోముఖీం స్థితాం |
రోమహర్షమనుప్రాప్తాం దృష్టమాత్రేణ తాం తదా || 7.26.30 ||

సుతస్య యది మే భార్యా తతస్త్వం హి స్నుషా భవేః |
బాధమిత్యేవ సా రంభా ప్రాహ రావణముత్తరం || 7.26.31 ||

ధర్మతస్తే సుతస్యాహం భార్యా రాక్షసపుంగవ |
పుత్రః ప్రియతరః ప్రాణైర్భ్రాతుర్వైశ్రవణస్య తే || 7.26.32 ||

విఖ్యాతస్త్రిషు లోకేషు నలకూబర ఇత్యయం |
ధర్మతో యో భవేద్ విప్రః క్షత్రియో వీర్యతో భవేత్ || 7.26.33 ||

క్రోధాద్ యశ్చ భవేదగ్నిః క్షాంత్యా చ వసుధాసమః |
తస్యాస్మి కృతసంకేతా లోకపాలసుతస్య వై || 7.26.34 ||

తముద్దిశ్య తు మే సర్వం విభూషణమిదం కృతం |
యథా తస్య హి నాన్యస్య భావో మాం ప్రతి తిష్ఠతి || 7.26.35 ||

తేన సత్యేన మాం రాజన్ మోక్షుమర్హస్యరిందమ |
స హి తిష్ఠతి ధర్మాత్మా మాం ప్రతీక్ష్య సముత్సుకః || 7.26.36 ||

తత్ర విఘ్నం తు తస్యేహ కర్తుం నార్హసి ముంచ మాం |
సద్భిరాచరితం మార్గం గచ్ఛ రాక్షసపుంగవ || 7.26.37 ||

మాననీయో మమ త్వం హి పాలనీయా తథాస్మి తే |
ఏవముక్తో దశగ్రీవః ప్రత్యువాచ వినీతవత్ || 7.26.38 ||

స్నుషాస్మి యదవోచస్త్వమేకపత్నీప్యయం క్రమః |
దేవలోకస్థితిరియం సురాణాం శాశ్వతీ మతా || 7.26.39 ||

పతిరప్పరసాం నాస్తి న చైకస్త్రీపరిగ్రహః |
ఏవముక్త్వా స తాం రక్షో నివేశ్య చ శిలాతలే || 7.26.40 ||

కామభోగాభిసంరక్తో మైథునాయోపచక్రమే |
సా విముక్తా తతో రంభా భ్రష్టమాల్యవిభూషణా || 7.26.41 ||

గజేంద్రాక్రీడమథితా నదీవాకులతాం గతా |
లులితాకులకేశాంతా కరవేపితపల్లవా || 7.26.42 ||

పవనేనావధూతేవ లతా కుసుమశాలినీ |
సా వేపమానా లజ్జంతీ భీతా కరకృతాంజలిః || 7.26.43 ||

నలకూబరమాసాద్య పాదయోర్నిపపాత హ |
తదవస్థాం చ తాం దృష్ట్వా మహాత్మా నలకూబరః || 7.26.44 ||

అబ్రవీత్ కిమిదం భద్రే పాదయోః పతితాసి మే |
సా వై నిఃశ్వసమానా తు వేపమానా కృతాంజలిః || 7.26.45 ||

తస్మై సర్వం యథాతత్త్వమాఖ్యాతుముపచక్రమే |
ఏష దేవ దశగ్రీవః ప్రాప్తో గంతుం త్రివిష్టపం || 7.26.46 ||

తేన సైన్యసహాయేన నిశేయం పరిణామితా |
ఆయాంతీ తేన దృష్ట్వాస్మి త్వత్సకాశమరిందమ || 7.26.47 ||

గృహీతా తేన పృష్టాస్మి కస్య త్వమితి రక్షసా |
మయా తు సర్వం యత్ సత్యం తస్మై సర్వం నివేదితం || 7.26.48 ||

కామమోహాభిభూతాత్మా నాశ్రౌషీత్ తద్ వచో మమ |
యాచ్యమానో మయా దేవ స్నుషా తేహమితి ప్రభో || 7.26.49 ||

తత్ సర్వం పృష్టతః కృత్వా బలాత్ తేనాస్మి ధర్షితా |
ఏవం త్వమపరాధం మే క్షంతుమర్హసి సువ్రత || 7.26.50 ||

నహి తుల్యం బలం సౌమ్య స్త్రియాశ్చ పురుషస్య హి |
ఏతచ్ఛృత్వా తు సంక్రుద్ధస్తదా వైశ్రవణాత్మజః || 7.26.51 ||

ధర్షణాం తాం పరాం శ్రుత్వా ధ్యానం సంప్రవివేశ హ |
తస్య తత్ కర్మ విజ్ఞాయ తదా వైశ్రవణాత్మజః || 7.26.52 ||

ముహూర్తాత్ క్రోధతామ్రాక్షస్తోయం జగ్రాహ పాణినా |
గృహీత్వా సలిలం సర్వముపస్పృశ్య యథావిధి || 7.26.53 ||

ఉత్సర్జ తదా శాపం రాక్షసేంద్రాయ దారుణం |
అకామా తేన యస్మాత్ త్వం బలాద్ భద్రే ప్రధర్షితా || 7.26.54 ||

తస్మాత్ స యువతీమన్యాం నాకామాముపయాస్యతి |
యదా హ్యకామాం కామార్తో ధర్షయిష్యతి యోషితం || 7.26.55 ||

మూర్ధా తు సప్తధా తస్య శకలీభవితా తదా |
తస్మిన్నదాహృతే శాపే జ్వలితాగ్నిసమప్రభే || 7.26.56 ||

దేవదుందుభయో నేదుః పుష్పవృష్టిశ్చ ఖాచ్ఛ్యతా |
పితామహముఖాశ్చైవ సర్వే దేవాః ప్రహర్షితాః || 7.26.57 ||

జ్ఞాత్వా లోకగతిం సర్వాం తస్య మృత్యుం చ రక్షసః |
ఋషయః పితరశ్చైవ ప్రీతిమాపురనుత్తమాం || 7.26.58 ||

శ్రుత్వా తు స దశగ్రీవస్తం శాపం రోమహర్షణం |
నారీషు మైథునీభావం నాకామాస్వభ్యరోచయత్ || 7.26.59 ||

తేన నీతాః స్త్రియః ప్రీతిమాపుః సర్వాః పతివ్రతాః |
నలకూబరనిర్ముక్తం శాపం శ్రుత్వా మనఃప్రియం || 7.26.60 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే షడ్వింశః సర్గః ||